

MIRCEA MANCAȘ :

„Trecut și prezent
în teatrul românesc“

Volumul lui Mircea Măncăș, apărut recent în Editura Eminescu, cuprinde scurte studii dedicate unor probleme de istorie și teorie a teatrului. O primă parte se ocupă de secolul al XIX-lea, atenția autorului îndreptându-se către momentul cristalizării unor orientări repertoriale — cu referire specială la traduceri și adaptări după texte din literatura dramatică universală, în această perioadă de început. În cadrul notațiilor referitoare la nașterea teatrului românesc, a învățămîntului artistic în Țările Române, autorul acordă un spațiu amplu mișcării artistice din Transilvania, prin rivna unor personalități culturale ca Iosif Vulcan sau G. Darițiu, precum și datorită ecoului stîrnit aici de prezența unor trupe de teatru „de peste Carpați“.

Cea de-a doua parte a cărții, consacrată gîndirii teatrale interbelice, fixează cîteva repere — inevitabil, doar cîteva — într-un univers cultural deosebit de efervescent. Se punctează cîteva dintre nenumăratele direcții de cercetare posibile, autorul studiului sintetizînd ideile despre teatru ale unor scriitori ca Eugen Lovinescu, Victor Ion Popa, Camil Petrescu, G. M. Zamfirescu, Tudor Arghezi. Utile, mai ales pentru sistematizarea pe care o schițează, aceste scurte studii lasă totuși cititorului o senzație de neîmplinire. Domeniul abordat este deosebit de vast, astfel încît trecerii în revistă precise, dar prea rapide. i-am fi preferat, poate, dezvoltarea unora dintre probleme.

Eseurile ce alcătuiesc cel de-al treilea capitol — *Delimitări contemporane* — se referă la probleme de teorie teatrală: convenție, creație, mesaj, raportul actor-personaj, accesibilitate, contemporaneitate etc., cu bogate exemplificări, analize de texte dramatice. Ele se definesc prin informație bogată și prin claritatea demonstrației, precum și prin atitudine echilibrată. Ce i-am putea reproșa, însă, autorului este faptul că se oprește la pragul descifrării unor intenții, a unor sensuri, în textele discutate — operație întreprinsă, desigur, cu competență și metodă; rar este, însă, depășit acest prag, către formularea unei răsperate judecăți critice, de valoare.

Addenda ce încheie volumul este dedicată artei regizorale practicate la Teatrele Naționale din Iași și din București; sint prezențate, concis, cîteva personalități ale școlii românești de regie; din păcate, limitarea la slujitorii scenelor celor două Naționale exclude din discuție pe foarte mulți dintre directorii de scenă într-adevăr importanți ai momentului teatral actual.

Cristina Dumitrescu

V. MÎNDRA :

„Jocul situațiilor
dramatice“

Un cercetător și un istoric al teatrului de pretutindeni este universitarul Vicu Mîndra. Volumul său, „Jocul situațiilor dramatice“, apărut în colecția „Masea“ a Editurii Eminescu, nu este, cum s-ar putea crede, o simplă înmănușare de articole ocazionale, publicate pe ici-pe colo, în revistele interesate de teatru, ci, în primul rînd, o tentativă, în foarte mare parte reușită, de a reformula unele concepții în legătură cu substanța identică și cu tematica textului de teatru și, nu de puține ori, un demers critic cu sensibil contribuții originale.

Dacă handicapul unor culegeri de articole prezente în librării — cu care cititorul nostru s-a obișnuit, și nu numai în ultimul timp — este, mai cu seamă, acela de a stîrni neîncredere prin zelul cu care autorul alătură, fără nici un efort de a crea o punte de legătură, domenii eterogene, abordate în grabă și neinteresant, cartea lui Vicu Mîndra are chiar de la început meritul de a trezi curiozitatea. „Oralitatea dialogurilor și valoarea tăcerilor“, „Fantasticul, auxiliar al dramei realiste“, „Actualitatea fcreiei“, „Năpasta, ca dramă-model a universului jărănesc“, iată cîteva titluri din sumarul cărții, care te invită s-o răsfoiești.

În ceea ce ne privește, am admirat la Vicu Mîndra îndeosebi corectitudinea, etică și științifică, a cercetătorului. Vicu Mîndra nu este un călător înțîmplat, din cine știe ce motive, pe tărîmurile teoriei teatrului. Nepropunîndu-și să facă figură de spirit neînțeleș, neinventînd originalități de expresie,